

Synthesis x synkresis

Filosofování spočívá především ve sledování myšlenky. Ale co to je myšlenka? Nejde o sledování nějaké již vyjádřené, formulované myšlenky, ale o postižení myšlenky samé, tedy ještě nevyslovené. O to je možno se pokoušet jen tak, že sledujeme její vznik, její zrod, přesněji její rození. Myšlenka se rodí tak, že filosofujícího oslovuje, že k němu přichází, aby se jím dala uchopit a formulovat, vyslovit. Ovšem většinou to není jediná myšlenka, která takto přichází, aby filosofujícího oslovila, ale těch myšlenek je více (nikoli mnoho či dokonce nesčetně, ale jaksi „vybraně“, selektivně, ale tu selekci nevytváří filosofující jako subjekt, nýbrž ta jeho uchopení předchází, tj. přichází z ‚budoucnosti‘). Myšlenka se proto nerodí sama, ale většinou spolu s některou další (nebo některými dalšími); můžeme tedy mluvit o „spolurození“, synkrezi (*synkresis*). Sledovat spolurození několika myšlenek je něco velmi odlišného od jejich sestavování v soustavu, v systém, tedy syntezí (*synthesis*). Takové sestavování musí leda provádět filosofující jako aktivní (činný) subjekt, tj. je leda výsledkem (spoluvýsledkem) jeho aktivity. Takové sestavování (již formulovaných, vyslovených, uchopených) myšlenek může (ale nemusí) vést k vytváření celé soustavy, systému. Ovšem takové vytváření (konstruování) systému z již uchopených myšlenek musí nutně provázet úsilí, uchopit ‚pospolu‘ ty myšlenky tak, aby se vůbec nějak skládat nechaly, tj. ty myšlenky trochu víc nebo méně upravit, vlastně i trochu deformovat. Takže úsilí o budování filosofie jako určitého systému má jiný původ a zdroj, je to sledování systémovosti, tj. zpředmětněné ‚logičností‘ (typické to je např. v geometrii a matematice vůbec).

(Písek, 190222-1.)